Ahol az állam pénzére vigyáznak

„Mondott szóból ért az ember" — ezt a régi, köztudott igazságot vallják a Magyar Nemzeti Bank szegedi fiókjában dolgozó kommunisták és így is cselekszenek. A nyílt szó kimondásra bizony nagy szükség van nemcsak a pártszervezet életében, hanem a szakmában, a pénzügyek intézésében is. Itt nem lehet tartózkodni az egyes vezetőket, intézményeket, vállalatokat, termelőszövetkezeteket érintő hibák kerek kimondásától. Az ellenőrzési, döntési és felügyeleti jogkörükből eredően még fokozottabb felelősség terheli a bankban dolgozókat, mint a gyárakat, vállalatokat vezető embereket, vagy az őket irányító állami szerveket, főhatóságokat. Ezért tartják állandóan napirenden a szilárdabb pénzügyi fegyelem megteremtését.

Pénzt indokolatlanul nem adunk

— Természetesen ez a szókimondás sokszor nem könnyű dolog, mert megsértődnek az érintettek — mondja *Kovács* Lajos igazgató, s bizonyságul levelet húz elő fiókjából. Ezt a levelet egyik helyiipari vállalatunk vezetőjétől kapta, aki kér és panaszkodik is, mert amikor a vállalat pénzügyi zavarral küszködött, a bank egyik dolgozója ezt találta mondani a pénzfelvételre jelentkező hivatalsegédnek: „Késve kértek intézkedést. Nem biztos, hogy időben ki tudják fizetni a munkabért, ezért aztán a munkások majd számon kérik a főkönyvelőtől a mulasztást." Azt írja a vállalat igazgatója, hogy a hivatalsegéd előtt tett ilyen kijelentés alkalmas arra, hogy lejárassa a főkönyvelő tekintélyét. Pénzügyi zavaraik megoldásához pedig azzal a magyas érvvel kért segítséget, hogy a munkabér-kifizetés nemcsak egyszerűen pénzügy, hanem politikai kérdés.

Nem a vállalatvezető érvelése volt az elintézés döntő oka, hanem a banknál meghonosodott munkamódszer. Segítenek, ha tudnak. Pénzt azonban indokolatlanul nem adnak, de hogy időben adjanak, ahhoz időben kell kérni is.

Ha adják, visszük

— Ez azonban nem jelenti azt, hogy minden alkalommal adunk pénzt — mondja *Németh* Péter, a pártszervezet titkára, aki a bankban egyébként a mezőgazdasági ügyek finanszírozásával foglalkozik. A tápéi Tiszatáj Termelőszövetkezet például egy alkalommal az öntözéses gazdálkodáshoz 800 ezer forintos póthitelt kért. A párttitkár személyesen tanulmányozta a kérés indokoltságát. Azt tapasztalta, hogy nincs ennyi pénzre szüksége a szövetkezetnek. Más szakemberek is vizsgálták a kérdést, s úgy döntöttek, hogy a munkálatokhoz elegendő 53 ezer forint. Végül ennyit kapott a szövetkezet.

Nemcsak a Tiszatáj Tsz az egyedüli, ahol még híján vannak a megfelelő hozzáértésnek, vagy úgy gondolják, „ha adják, visszük". Bizony, egy-két vállalatnál még minél többet szeretnének kapni, mitsem törődve azzal, hogy feleslegesen kötik le az állam pénzét, és máshonnan vonják el. Ha összeadnánk a feleslegesen kért összegeket, vagy a felesleges kiadások tényszámait, érdekes adatot kapnánk. Az ilyen kiadások a pénzügyi fegyelem megsértését jelentik. Ezt bizony fejére olvassák az illetékeseknek, s ha ilyet tapasztalnak, „srófolnak" a kamatlábon. Ezért aztán nemcsak levélben panaszkodnak az érintettek. A bankban dolgozókat azonban nem lehet eltéríteni a következetes munkától, mert azt vallják, hogy büntetlenül senki sem sértheti meg a pénzügyi rendelkezéseket.

Öntevékenyen segítenek

A Nemzeti Bank szegedi dolgozóinak pártszervezete azonban nem egyedül és nem is elsősorban a büntetésben látja a pénzügyi fegyelmezetlenségek megszüntetésének módját. Ez kiderül a pártszervezet taggyűléseinek vitáiból is. A taggyűlésre rendszerint meghívnak pártonkívülieket. A vita anyagát pedig a napi munka során ismertetik a bank többi dolgozójával. Legutóbb arról beszélgettek, hogyan lehetne kapcsolatot teremteni az olyan üzemi pártszervezetekkel, ahol gyenge a pénzügyi fegyelem. Szeretnék megbeszélni az itt dolgozókkal, a pártvezetőséggel, hogy ők, a pénzügyi szakemberek miben látják a hibák forrását, s hogyan tudnának segíteni azok megszüntetésében.

Természetesen téves lenne azt hinni, hogy a bankban dolgozók állandóan árgus szemekkel csak azt lesik, hol találnak valami hibát, melyik keretből tudnak valamit lefaragni. Öntevékenyen is segítenek, ha kell. Az iparátszervezés, a vállalati összevonások hónapjaiban a Tisza Bútoripari Vállalat nehéz helyzetbe került. Már létezett az új nagyvállalat, de még nem volt vezetőség, s ezért nem rendezték időben az aláírási kartont a bankban. Enélkül azonban nem adnak ki pénzt. De hogy mégis időben kapjanak munkabért a dolgozók, a bank öntevékenyen intézkedett. Eljárt a Könnyűipari Minisztériumban, hogy időben kifizessék a munkabért a Tisza Bútoripari Vállalat dolgozói részére. Ebből is láthatni: indokolatlan volt az említett szegedi helyiipari vállalat vezetőjének figyelmeztető levele, amelyben arra hívja fel a bank figyelmét, hogy a munkabérkifizetés politikai kérdés.

Megálljt kiáltanak

Még hosszan sorolhanánk a példákat. A sok intézkedés azonban mind-mind egyet bizonyít: bárhol is jutnak pénzzavarba, vagy sántít az ügyintézés, a bankban dolgozók segítenek. S akárhol történt szabálytalanság, pazarlás, figyelmeztetnek és intézkednek. Megálljt kiáltanak nemcsak adminisztratív rendszabályokkal, hanem baráti szóval, segítő szándékkal, mert azt tartják, hogy a szilárdabb pénzügyi fegyelem megteremtésében az emberek nevelésével lehet a legtöbbet elérni. Számukra ez a legtöbb azt jelenti: mindenki úgy bánjon az állam pénzével, mint a saját-jával. S hogy ez minél előbb így legyen, nemcsak a maga portáján fejt ki tevékenységet a bank pártszervezete, hanem felajánlja segítségét a vállalatok, intézmények, termelőszövetkezetek pártszervezeteinek is.

Hazaérkezett a Kubában járt küldöttség

Hazaérkezett a Kubában járt küldöttség, amelyet Komócsin Zoltán elvtárs, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja vezetett.

„Női dolgok" Szegeden

Indokolatlan dolog az, ha a dolgozó nők problémáit üzemeinkben, vállalatainknál a többitől külön választva tárgyalják. A Szakszervezetek Megyei Tanácsa legutóbbi ülésének vitája után azonban úgy látszik, létjogosultsága van a külön tárgyalásnak. A beszámoló, s a vitában felszólaló munkásnők által felsorolt adatok, számok ezt igazolják. A kialakult véleményt tömören így összegezhetjük: a most következő hónapokban indokolt a dolgozó nők gondját reflektorfényben vizsgálni a szegedi üzemekben.

Tévedés ne essék ez nem jelenti azt, hogy Szegeden rosszabbak a dolgozó nők szociális és munkakörülményei, mint az ország más városaiban, üzemeiben. Erről szó sincs, de megoldásra váró problémák itt is, máshol is akadnak. S ezek a gondok évről évre szaporodnak, mert mind több és több nő kapcsolódik be a termelőmunkába. Három évvel ezelőtt 25 ezer nőt foglalkoztattak Csongrád megye üzemeiben, vállalatainál. 1962-ben már közel 40 ezret, tavaly még ennél is többet. Az idén s jövőre még újabb munkáskezekre lesz szükség, s számítunk arra, hogy a ma még háztartásban dolgozó nők közül mind többen vállalnak munkát. Ez a törekvés sok és szerteágazó feladat megoldását igényli, s ezért szükséges külön vizsgálni a dolgozó nők élet- és munkakörülményeit, problémáit.

Régi igazság, hogy a dolgozó nők munkáját s egyre nagyobb számú részvételét a termelő tevékenységben, társadalmunk nem nélkülözheti. Ugyanakkor a nőknek is szüksége van a társadalom nagyobb segítségére, hogy megfeleljenek a velük szemben támasztott követelményeknek, megállják helyüket a termelésben, a kulturális életben, s a családban is. Az utóbbi tíz évben szakszervezeteink és más társadalmi szervek több határozatban rögzítették a dolgozó nőkkel való foglalkozás módszereit és tartalmát. Sajnos, a gyakori szervezeti változtatás többször fékezte a hatékony tevékenység kialakulását a gyárakban, hivatalokban. Hátráltatta a szakszervezetek ilyen irányú munkáját is.

Kevesen tudják, hogy városunk üzemi dolgozóinak, alkalmazottainak több mint a fele nő. Köztük sok olyan asszony, édesanya van, akit az üzemben végzett napi munka után az otthonában még ennél is több háztartási, gyermeknevelési munka vár. Erről az otthoni munkájukról mondjuk: második műszak.

Hatodik éve már, hogy a SZOT elnöksége határozatban rögzítette a dolgozó nők élet- és munkakörülményeinek megjavításával kapcsolatos tennivalókat. E határozat fontos feladatává tette a szakszervezeteknek, hogy nagyobb gondot fordítsanak a nők szakképzettségének javítására, otthoni munkájuk könnyítésére. A Szakszervezetek Megyei Tanácsának nőbizottsága 80 aktíva és néhány városi szakmaközi bizottság segítségével több héten át vizsgálta Csongrád megyében, hogyan érvényesülnek a SZOT elnökségének irányelvei, miként valósították meg határozatait. A vizsgálattal egyidőben 600 kérdőívet osztottak ki a munkásnők között. A kérdésekre válaszolva elmondhatták, milyen gondok problémák foglalkoztatják őket, s milyen segítséget kérnek ezek megoldásához.

A vizsgálat tapasztalatai, s a kérdőívekre írt problémák arra intenek bennünket, hogy kell és szükséges is a most következő hetekben, hónapokban az eddiginél többet és jobban törődni az üzemekben dolgozó nők élet- és munkakörülményeivel. Igaz ugyan, hogy az anyavédelmi törvényeket — a terhes nők könnyebb munkába állítását a szoptatási idő, a törvényes szülési szabadság biztosítását — mindenütt érvényesítik. De ezt nem mondhatjuk el a szakmai és munkásvédelmi előírások betartásáról. Többször arra hivatkoznak felelős vezetők, hogy a helyes és jó megoldást a szükséges anyagi alap hiánya késlelteti, vagy üzemükben nincs megfelelő munkalehetőség nők alkalmazására. Ugyanakkor férfiakat foglalkoztatnak olyan munkakörökben évek óta, amelyekben eredményesen dolgozhatnának nők is. Csak helyeselni lehet a Szegedi Falemezgyár vezetőinek kezdeményezését, ahol már felmérték hol milyen munkahelyeken alkalmazhatnának nőket, s üzemen belüli átcsoportosítással igyekeznek megoldani a vállalat munkaerő-problémáját.

A dolgozó nők üzemi, hivatali foglalkoztatása könnyítésének módját nagyrészt a gyáron belül kell keresni. Igen lényeges és fontos, hogy segítsük őket a szakmai ismeretek bővítésében, a tanulásban, mert ez is egyik fontos láncszeme annak, hogy a nők szívesen vállaljanak munkát egyik vagy másik üzemben, s állandó tagjai legyenek a törzsgárdának. Sajnos, néhány helyen keveset törődnek a tanuló dolgozók segítésével. A több műszakban foglalkoztatottaknak saját maguknak kell váltótársról gondoskodni, s ha nincs ilyen, akkor nem tudnak elmenni az iskolai foglalkozásokra.

A gyermeknevelési gondok is akadályozzák a nőket a tanulásban. Talán ezen is lehene segíteni a tanáccsal közösen a bölcsődék, a napközi otthonok bővítésével és főleg nyitvatartási idejük megváltoztatásával. Másrészt a Pedagógus Szakszervezet segítségével az iskolába járó gyerekek tanulóidő utáni foglalkoztatásának megoldásával. Segíthetnének a tanuló asszonyoknak üzemekben konzultációk szervezésével. Ha a vállalat egy-egy képzett szakembere segítene a felkészülésükben.

Nagyon fontos a dolgozó nők szakmai továbbképzése, hiszen a megye üzemeiben foglalkoztatottaknak 20 százalékának van csak szakképzettsége. Jó példát mutat a Szegedi Ruhagyár, ahol a betanított munkások nagyrésze már szakképzettséget szerzett s ezzel nagyobb keresethez is jutott. Segítsék máshol is az asszonyokat, lányokat a nagyobb keresetek elérésében, de ne túlóráztatással, amely mind jobban terjed Szegeden. A nyolc órán túl végzett munkával is nehezítik a továbbtanulásban való részvételt. Olyan terheket hárítanak a munkásokra, amelyekkel nem tudnak megbírkózni, s a túlóráról vagy a tanulásról le kell mondaniok. Inkább mondjanak le a túlóráról.

A szociális ellátás, a mosdók, öltözők sem kielégítők mindenütt. Sőt vannak olyan munkahelyek, ahol nem biztosítanak külön öltözőt, mosdót a nők részére. A jutaárugyárban zsúfoltak az öltözők, a fürdési lehetőség sem kielégítő, pedig tudott dolog, hogy igen poros helyen foglalkoztatják az asszonyokat.

A dolgozó nők egészségügyi helyzetének és életkörülményeinek könnyítésére sokat tettek már szakszervezeti bizottságaink. Például a háztartási gépek kölcsönzésének megszervezésével. Sajnos, több üzemben, ahol évekkel ezelőtt vásároltak ilyen gépeket, de később ezek elromlottak, most nem törődnek javításukkal, vagy újabbak beszerzésével. Nem tartanak ilyen gépeket például a MÁV egyes üzemegységeiben, a ruhagyárban. Ellenben a szegedi cipőgyárban még mosási lehetőséget is biztosítanak. Budapesten már évek óta több üzemi konyhán kapható olcsó és ízletes vacsora. Sokkal könnyebben és kevesebb fáradsággal jutnak a munkásnők tiszta ruhához. Nálunk, Szegeden ez még sokak gondja.

Sok mindent tettünk már a dolgozó nők érdekében, de még sokkal többet tehetünk. E cikk keretében csak néhányat szedtünk csokorba, de már ezek is arról tanúskodnak; feltétlenül szükséges a dolgozó nők problémájával az üzem általános problémájától elkülönítve foglalkozni. S nemcsak vizsgálni ezeket, hanem minél előbb meg is oldani. Ne kullogjunk mások után, hanem öntevékenyen kezdeményezzünk és minél többet kezdeményezzenek a szakszervezetek, a vállalatok vezetői és a másik nem, a férfiak. Kérjenek nagyobb részt maguknak az otthoni, a háztartási, a gyermeknevelési munkából és sok ötlettel, szívvel, szeretettel segítsenek az üzemen belüli átcsoportosítással megfelelő munkakörülmények kialakításával.

NAGY PÁL

Injekciók a szegedi gázhálózatba

Az injekciókat az orvosok alkalmazzák a beteg test gyógyítására, éppen ezért különösen hangzik, hogy a szegedi gázhálózatot is injekciózzák. Pedig szinte a szó szoros értelmében ez történik ezekben a napokban. Hogy a képletes meghatározásnál maradjunk: bizony a szegedi »gáz-artériákban« gyakran betegesen lüktet a tűzhelyek, boylerek és más készülékek tápláló anyaga, a háziasszonyok nem kis bosszúságára. Lényeges javulás várható majd az újfajta injekcióktól«, amelyeket Galambosi István, a Szegedi Gázmű főmérnöke talált fel.

Új módszer

Meg kell jegyezni, hogy már eddig is igen sokat fejlődött a szegedi gázellátás, hiszen a tavalyi fogyasztás elérte a nyolcmillió köbmétert, a tíz évvel korábbinak több mint a háromszorosát. Ebből azonban csak 4,4 millió köbmétert termelt az idén százéves, öreg gázmű, a többi a csehszlovák berendezéssel bontott és a hálózatba betáplált földgáz volt. A földgáz tartalékolására már korábban elkészült a gömbtartály, teleszkópos tartály is épült, s folyamatban vannak az egyéb rekonstrukciós munkák is, azonban mindez nem képes a szakadatlanul növekvő fogyasztás kielégítésére.

A végleges megoldást a távvezetéken idejuttatott földgáz adja majd, azonban a fogyasztók száma eddig is növekszik, s az igényeket ki kell elégíteni. Ezt szolgálja a gázmű főmérnökének új módszere, amellyel benzinből, illetve egy másik eljárással pentánból állít elő gázt.

A gázgyártás benzinből nem ismeretlen a műszaki világirodalomban, az itt alkalmazott egyszerű és így olcsó módszer azonban egyedülálló a világon. Kidolgozásához nagy segítséget nyújtott az újítónak dr. Mészáros Lajos, a szegedi Alkalmazott Kémiai Intézet adjunktusa.

Benzin-víz-gőzkeverék

A módszer lényege, hogy a gázműben erre a célra épített speciális kemencében, tűzálló csövekben helyezett nikkeloxid katalizátor segítségével, magas hőfokon bontják az átbocsátott benzin-vízgőz-keveréket világítógázzá. A szükséges hőt, földgáznak vagy pentánnak levegővel történő bontása adja, s a végtermék keverőgázként hasznosítható.

Hasonló külföldi eljárásoknál a hevítésre is benzint alkalmaznak, amelynek égésterméke teljes egészében kárbavész. Emellett a gáztermelés így periódikus, a szegedi eljárásnál pedig megoldották a folyamatosságot. Egyébként a szegedi módszernél nemcsak maga a termelés, hanem a berendezés is egyszerűbb, olcsóbb. A bontógenerátor, a hűtő, a különféle műszerek körülbelül félmilliós költségét az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt fedezte, mivel a tapasztalatokat az ország más vidékén is hasznosítani kívánják, elsősorban ott, ahol nincs kilátás földgázra. Az eredményes kísérletek alapján néhány nap múlva megkezdik a benzingáz-termelését, s »beinjekciózását« a szegedi gázellátás »érrendszerébe«.

Előreláthatólag mintegy négyezer köbméter városi gázt készítenek majd naponta benzinből.

Nagy előnye

A módszer nagy előnye, hogy a benzin korlátlanul rendelkezésre áll, jóval kisebb a térfogata, tehát könnyebben szállítható, mint a földgáz: erre jellemző, hogy 1,2 liter benzinből 4,5 köbméter négyezer kalóriás gáz készíthető.

Galambosi István főmérnök eredményes kísérleteket folytatott könnyűbenzinnel, az úgynevezett pentánnal is. Az eddigi próbálkozások tisztán levegős bontására azon buktak meg, hogy rendkívül nagy a robbanásveszély. A feltaláló hosszas kísérletezéssel rájött arra, hogy a szénsav megszünteti a robbanásveszélyt. A pentán ilyen módon, a jelenlegi földgázbontó berendezésben, annak bármilyen átalakítása nélkül felhasználható. Ennek is rendkívül nagy előnye a kis térfogat: naponta két és fél köbméter cseppfolyós pentánból tíz-tizenkétezer köbméter bontott gázt készíthetnek, s táplálhatnak be a szegedi csőhálózatba. Kevés háziasszony tudja, hogy a karácsonyi ételek főzését már ez a találmányként benyújtott új módszer is segítette, s a jövőben még nagyobb segítséget várhatunk tőle, főként csúcstermelési időszakban.

Dobó Balázs

Válaszolnak az illetékesek

Bővítik a Gyógyászati Segédeszközök Gyárának szegedi fiókját

Lapunk szeptember 12-i és november 7-i számában foglalkozott a gyógyászatieszköz-ellátás különböző szegedi problémáival. A Gyógyászati Segédeszközök Gyára igazgatója, Antal István válaszolt cikkeinkra:

»Kértük felettes hatóságunk állásfoglalását, hogy a gyógyászati segédeszközök jogosítását és a térítés befizetési rendszerét a budapestinek megfelelően Szegeden, s a többi vidéki fióknál is bevezethessük. Sajnos, levelünkre választ még nem kaptunk.

Második cikkük felvetette, hogy az orthopäd-cipőknek egy helyen kellene készülnie a járógépekkel. Vállalatunk tárgyalt a Megyei Társadalombiztosítási Bizottsággal, és tervünk az, hogy a közeljövőben szegedi fiókunk bővítésével új cipőkészítő részleget hozunk létre, sőt a fatokos művégtagok és a műanyagkészülékek gyártását is bevezetjük, ha megfelelő helyiséget biztosítanak e műhelyek számára.

Bár az alumíniumlemez szilárdsága általában megfelel a lúdtalpbetétekben, kivételes esetekben, főorvosi engedéllyel, rozsdamentes acélbetétet is szabad beépíteni. A gyógyfűzők hátacéljának rozsdásodásával kapcsolatban most kísérletezünk műanyag alkalmazásával. Ha beválik, a panasz meg fog szűnni.